

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
Kurikulum podpory zdraví Mateřské školy, Brno, Šaumannova 20

Č. J. MSSAU/136/2022/OCH

Platnost dokumentu od 1. 10. 2022 do 31. 8. 2025

V Brně dne 27. 9. 2022

Šárka Ochoťnická, DiS.
ředitelka mateřské školy

Představení školy

Základní údaje o škole

Název školy: Mateřská škola, Brno, Šaumannova 20

Zřizovatel školy: Město Brno, Městská část Brno – Židenice, Gajdošova 4392/7, 615 00

Ředitel školy: Šárka Ochotnická, DiS.

Telefon: 731 464 029

Právní forma: příspěvková organizace

E – mailová adresa: mssaumanova@seznam.cz

Webové stránky: www.mssaumannovabrno.cz

Zpracovatelé programu: Šárka Ochotnická, DiS., ředitelka školy ve spolupráci se všemi zaměstnanci

Zařazení do sítě MŠPZ 8. 12. 1997

Charakter a umístění školy

Naše škola byla otevřena v září roku 1980. Je to jednoposchod'ová budova s terasou, stojící uprostřed velké zahrady, umístěna na okraji městské části Brno - Židenice. Škola má tři věkově smíšené třídy a disponuje vlastní kuchyní. V přízemí se nachází třída Berušek a kuchyňský trakt. V 1. Patře školy je třída Koťátek, Ptáčátek, hala, kde mohou děti sportovat v době nepříznivého počasí a keramická dílna. V roce 2004 a 2005 se konala v MŠ rozsáhlá rekonstrukce vodovodu, umýváren a WC. V roce 2011 získala obec pro naši školu dotaci z projektu „Zelená úsporám“, škola byla zateplena, vyměnila se okna a dveře a byla upravena terasa. V roce 2015 získala škola dotaci na obnovu zahrady - „Zahrada v přírodním stylu“. Zahrada byla vybavena novými dřevěnými herními prvky, velkým dřevěným altánem, dendrofonem, bylinnou zahrádkou s vyvýšenými záhonky, vrbovými domečky, broukovištěm, jezkovištěm a osazena novými rostlinami. Na zahradě máme také dopravní hřiště, kde mohou děti jezdit na kolech, koloběžkách a odrážedlech, 2 mlhoviště, které využíváme k otužování dětí. Nechybí zde také ohniště, které využíváme pro společně akce pro rodiče a děti, zpravidla je to seznamovací táborák na začátku školního roku a táborák na rozloučení se školním rokem. Máme tu také dvě zastíněná pískoviště, dva zahradní domečky pro námětovou hru dětí a dva domečky pro ukládání věcí.

Moderní funkční nábytek ve třídách a kvalitní učební pomůcky spoluvytvářejí příznivé podmínky pro zdravý vývoj dětí a pozitivně ovlivňují rozvoj jejich kompetencí. Za podpory města Brna z projektu místního akčního plánu jsme pořídili mobilní interaktivní tabuli pro rozvoj digitální kompetence.

Ve všech třídách i šatnách máme nový nábytek, dřevěné kryty na radiátory, tablety, klavír, dostatek hraček, didaktických pomůcek i herních koutů pro rozvoj tvořivosti a myšlení dětí.

Všechny třídy jsou věkově smíšené a děti jsou převážně z naší městské části.

V současné době v MŠ pracuje 7 učitelek, 2 asistentky pedagoga, z nichž jedna pracuje na zkrácený úvazek jako školní asistentka, 2 provozní zaměstnankyně, 3 pracovnice školní jídelny a topič.

Organizační uspořádání školy

Organizace vzdělávání je v souladu se školským zákonem, do MŠ jsou přijímány děti od dvou do šesti let. Od roku 2013 je v našem městě elektronický systém pro přijímání dětí – www.zapisdoms.brno.cz, který určuje kritéria přijímání dětí. Vyučovacím jazykem je jazyk český.

Vzdělávání ve třídě Ptáčátek zajišťuje jedna paní učitelka zaměstnaná na celý úvazek, paní ředitelka má zkrácený úvazek u dětí a asistentka pedagoga na plný úvazek. Vzdělávání ve třídě Koťátek zajišťují dvě paní učitelky zaměstnané na plný úvazek a asistentka pedagoga taktéž na plný úvazek. Ve třídě Berušek působí dvě paní učitelky zaměstnané na plný úvazek a jedna na zkrácený úvazek.

Ve všech třídách je tímto zajištěno překrývání učitelek minimálně dvě hodiny každý den. Organizaci vzdělávání z časového hlediska podrobně popisuje Školní řád.

Individuální vzdělávání dítěte bez pravidelné denní docházky do MŠ

Zákonný zástupce dítěte, které bude plnit povinnost předškolního vzdělávání tímto způsobem, je povinen oznámit tuto skutečnost ředitelce MŠ nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku, a to na předepsaném formuláři (po domluvě lze poslat emailem nebo k vyzvednutí v MŠ). V průběhu školního roku lze zahájit individuální vzdělávání nejdříve ode dne, kdy bylo oznámení doručeno ředitelce MŠ. MŠ doporučí zákonnému zástupci oblasti, ve kterých má své dítě individuálně vzdělávat. MŠ provede ověření, zda je dítě v těchto oblastech individuálně vzděláváno a dosahuje očekávaných výstupů. Případně doporučí další postupy. Termíny ověření jsou Školním řádem stanoveny tak, že se musí uskutečnit nejpozději mezi 3. – 4. měsícem od zahájení individuální výuky. Zákonný zástupce je povinen zajistit účast

dítěte při ověření. Ověření bude probíhat způsobem, kterým MŠ užívá při zjišťování úrovně fyzického, psychického a sociálního vývoje dětí s použitím diagnostických metod.

Charakteristika programu

Filozofie vzdělávacího programu

Mateřská škola pracuje na programu podpory zdraví od roku 1997, v tomto roce byl škole schválen Státním zdravotním ústavem I. projekt podpory zdraví. Od této doby byl program vždy po třech letech hodnocen a inovován. Jsme zařazeni do sítě MŠ podporujících zdraví od roku 1997. Naše školní kurikulum vychází z modelového programu Kurikulum podpory zdraví v MŠ (autorek Havlínová, Vencálková a spol..).

Filozofií programu je holisticko – interakční pojetí zdraví a dva základní principy podpory zdraví:

1. Respekt k přirozeným lidským potřebám. V naší mateřské škole vycházíme z přirozených lidských potřeb A. Maslowa: snažíme se respektovat a uspokojovat potřeby fyziologické, potřeby bezpečí, sounáležitosti, uznání a seberealizace dětí, zaměstnanců i rodičů.

2. Rozvíjení komunikace a spolupráce Vytváříme pro komunikaci s druhým příležitosti, které jsou předpokladem pro dobrou spolupráci a otevřené partnerské vztahy. Usilujeme o rozvoj řeči, dialogu, schopnosti porozumět a dorozumět se. Hledáme cesty k vytváření vztahů, pocitu sounáležitosti, vyrovnání se s neúspěchy v navazování vztahů, zklamání nad nečekaným jednáním kamaráda nebo dospělého. Seznamujeme děti s výsledky lidského poznávání sebe samého, světa kolem sebe.

Dlouhodobé záměry rozvoje školy

- Vytvářet podmínky pro tělesnou, duševní a společenskou pohodu dítěte
- Vytvářet podmínky umožňující integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- Naučit děti postojům, které spočívají v úctě ke zdraví a praktickým dovednostem chránícím zdraví
- Vytvářet základy zdravého životního stylu

Tyto dlouhodobé záměry jsou v souladu a korespondují s hlavními principy nové podoby Rámcově vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Pomocí individualizace a diferenciacce ve vzdělávání přistupujeme k dětem dle jejich potřeb. Zohledňujeme jejich možnosti, pracovní tempo, přizpůsobujeme pedagogické metody, snažíme se, aby dítě dosáhlo co největší samostatnosti.

Klademe důraz na logopedickou prevenci. Zajišťujeme logopedii vedenou logopedickým asistentem jedenkrát týdně. Spolupracujeme s klinickým logopedem, pokud děti potřebují intenzivnější péči, odkazujeme rodiče přímo ke specialistovi.

Cíle a obsah vzdělávání jsou pro všechny děti společné. Pokud se u dítěte v průběhu docházky projeví potřeba speciálních vzdělávacích přístupů, vytváříme optimální vzdělávací podmínky v podobě přímé podpory. Jde především o vhodně zvolené organizační formy a vzdělávací metody, které vyhovují potřebám a možnostem dítěte. Pokud přímá podpora dítěte nestačí, mateřská škola realizuje podpůrná opatření prostřednictvím Plánu pedagogické podpory” (dále jen PLPP).

V případě přijetí dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami postupujeme s ohledem na potřeby dítěte a vyjádření a doporučení školského poradenského zařízení (dle jen ŠPZ).

Podpůrná opatření 1. stupně realizuje škola bez doporučení ŠPZ na základě vlastního pozorování, pedagogické diagnostiky. Vypracuje PLPP, který je vyhodnocován zpravidla ústně dle potřeby a písemně jedenkrát ročně. Tato opatření se většinou týkají dětí s odloženou školní docházkou.

Podpůrná opatření 2. - 4. stupně poskytuje škola pouze na základě doporučení ŠPZ. V tomto případě zpracuje PLPP či individuální vzdělávací plán (dále jen IVP), případně zajistí kompenzační pomůcky tak, aby veškerá podpůrná opatření napomohla dítěti naplnit jeho vzdělávací potenciál.

Pravidla pro zpracování a vyhodnocení PLPP a IVP

Na začátku školního roku, během měsíce září, nebo při nástupu nového dítěte do MŠ učitelka vyhodnotí potřebu podpůrných opatření na základě pozorování práce a hry dětí, vstupní diagnostiky a průběžných záznamů.

Po konzultaci s ředitelkou školy, vypracují učitelky PLPP, který obsahuje návrhy úprav vzdělávání dítěte (stanovení metod práce s dítětem, způsobu organizace vzdělávání, způsobu hodnocení dítěte atd.). S tímto plánem jsou seznámeni i zákonní zástupci dítěte.

Podpůrná opatření 2. - 4. stupně poskytuje škola pouze na základě doporučení ŠPZ. V tomto případě zpracuje PLPP či IVP, případně zajistí kompenzační pomůcky tak, aby veškerá podpůrná opatření napomohla dítěti naplnit jeho vzdělávací potenciál.

Pokud ŠPZ doporučí IVP, zpracuje ho příslušná učitelka a seznámí všechny pedagogické pracovnice školy a současně prokazatelně i zákonného zástupce dítěte. Příslušné poradenské zařízení nejméně jednou ročně vyhodnotí naplňování IVP. Nedílnou součástí vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je úzká spolupráce s rodinou.

Ve třídě, kde je vzděláváno dítě/ děti se speciálními vzdělávacími potřebami zajišťujeme kvalifikovaný pedagogický personál. Na základě doporučení ze ŠPZ jsou jako podpora přijímáni asistenti pedagoga.

Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí nadaných

Dětem, které v průběhu vzdělávání projevují známky nadání, věnují učitelky zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání dětí v rozmanitých oblastech činnosti smysluplně uplatnily a s ohledem na individuální možnosti dětí dále rozvíjely. Jde především o individuální přístup, podávání podrobnějších informací, předkládání náročnějších úkolů atd. Vzhledem k nerovnoměrnému vývoji předškolních dětí je pro učitelku obtížné odlišit nadání od zrychleného vývoje, proto doporučíme rodičům dítěte vyšetření ve školském poradenském zařízení. Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování podle výše uvedených pravidel, v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením.

Vzdělávání dětí od 2 do 3 let

Doplnění RVP PV v souvislosti s předškolním vzděláváním dětí ve věku od 2 do 3 let bylo realizováno jeho úpravou v roce 2016. Úpravy v inovovaném RVP PV se týkají především popisem způsobu vzdělávání dětí od 2 let věku a podmínek vzdělávání. Pro zajištění kvalitních podmínek pro vzdělávání dětí ve věku od 2 do 3 let přijímáme opatření týkající se zajištění bezpečnostních, hygienických, psychosociálních, věcných (materiálních) a personálních podmínek, životosprávy včetně stravování, organizace vzdělávání, obsahu vzdělávání, financování a spolupráce.

Vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem

Dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka poskytujeme jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Ředitelka mateřské školy zřídí skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, pokud jsou v mateřské škole alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků (dle

potřeby) v průběhu týdne. Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy. Jako podpůrný materiál je využíváno Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání.

Neformální kurikulum – podmínky vzdělávání

Abychom úspěšně plnili naše výchovně vzdělávací cíle, musíme nejdříve naplňovat oba principy zdraví a 12 podmínek podpory zdraví. Zjištění se opírají o výsledky vlastního hodnocení školy (evaluace) minulého školního vzdělávacího programu.

Naplňování principů podpory zdraví a cíle, kterých chceme ještě dosáhnout:

1. Respekt k přirozeným lidským potřebám

- V naší mateřské škole děti, které mají malou potřebu spánku, odpočívají po obědě maximálně půl hodiny, věk nerozhoduje, děti odpočívají tak dlouho, jak potřebují.
- Děti chodí na WC samostatně, kdykoli potřebují, mají zde soukromí a klid.
- Děti i dospělí se podílejí na tvorbě pravidel třídy a školy.
- Děti mají možnost dokončit činnost podle svého tempa.
- Učitelky respektují identitu a zvyklosti rodiny, přijímají každé dítě nepodmíněně takové, jaké je, sledují děti individuálně a zaznamenávají výsledky.
- Do mateřské školy mohou být přijímány děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

2. Rozvíjení komunikace a spolupráce

- Snažíme se přirozeně komunikovat a respektovat pravidla komunikace a naslouchání.
- Učitelky sledují slovní zásobu a komunikační obratnost jednotlivých dětí, dále sledují výslovnost a gramatickou správnost v řeči dětí. Jedna z učitelek je logopedickou asistentkou, pravidelně s dětmi cvičí správnou výslovnost a spolupracuje v tomto směru i s rodiči a klinickým logopedem.
- K rozvíjení komunikace a spolupráce nejvíce využíváme metodu diskusního a komunitního kruhu (zde si sdělujeme pocity a prožitky). Všichni se snažíme být mluvním vzorem pro děti.
- Děti v naší mateřské škole spontánně komunikují s dětmi i s dospělými, neostýchají se před návštěvami, dodržují domluvená pravidla chování.
- Podporujeme spolupráci mezi dětmi namísto soutěživosti, zařazujeme kooperativní hry.

Záměry: Neustále pracovat na komunikaci a spolupráci mezi všemi zaměstnanci. Aplikovat a využívat respektující přístup k dětem i dospělým Využití supervize u celého personálu MŠ.

Naplňování podmínek podpory zdraví a záměry, kterých chceme ještě dosáhnout:

1. Učitelka podporující zdraví

Všechny učitelky v naší mateřské škole jsou kvalifikované a dále se vzdělávají v oblasti podpory zdraví, osobních kvalit ale také v dalších oblastech. Mají odpovědný přístup ke světu, přírodě, člověku i k sobě samým. Chápou zdraví jako celek a svým chováním

podporují zdraví své i jiných lidí. Jdou dětem příkladem ve stravování, přijímají děti takové, jaké jsou, respektují odlišnosti. V rámci řízených činností vedou učitelky samy zájmové činnosti dětí – keramiku, hru na flétnu, logopedickou prevenci

Záměry: Zabývat se syndromem vyhoření. Uplatňovat metody a zásady „respektovat a být respektován“

2. Věkově smíšené třídy

Naše mateřská škola má ve všech třídách děti věkově smíšené a to od 2-3 do 7 let (sedmileté jsou děti s odkladem školní docházky). Sourozenci a kamarádi jsou umísťováni do stejné třídy, respektujeme přání rodičů při rozdělování dětí do tříd. Případné přesuny dítěte z jedné třídy do druhé se provádějí výhradně se souhlasem rodičů. Děti chodí po celou dobu docházky do MŠ do stejné třídy. Věkově smíšené třídy umožňují mladším dětem učit se od starších, starší pomáhají mladším, učitelky rozdělují nároky podle mentálního, ne kalendářního věku dětí. Připravujeme činnosti tak, aby se mohly zapojit všechny věkové skupiny (činnosti a aktivity diferencujeme).

Záměry: Pomáhat novým dětem při začleňování do kolektivu, podporovat nově vznikající vztahy a vazby přátelství starších dětí s mladšími.

3. Rytmický řád života a dne

Před nástupem mohou děti navštěvovat mateřskou školu, v době otevřených dnů mateřské školy. Rodiče si mohou dohodnout s učitelkami délku a podrobnosti adaptace a mohou pobývat ve třídě s dětmi tak dlouho, jak je potřeba. Děti přicházejí do mateřské školy podle potřeby rodiny. Děti mají denně příležitosti k uplatnění spontánního pohybu a ke spontánní hře. Zabezpečujeme dostatečnou délku pobytu dětí venku, nejméně dvě hodiny denně. Pobyt venku se zkracuje pouze při nepříznivých podmínkách – mráz pod minus deset stupňů, inverze apod. Délku odpoledního spánku a odpočinku přizpůsobujeme potřebám dítěte. Umožňujeme dětem s malou potřebou spánku vstávat po půl hodině a věnovat se jiné činnosti. Dodržujeme maximálně tříhodinový interval mezi jídly. Dle zájmu mohou děti hrát na flétnu, dělat keramiku, plavat, lyžovat, chodit do sportovní přípravy Florbalu, navštěvovat logopedii v MŠ.

Záměry: Organizace dne jednotlivých tříd je podrobně rozepsán ve školním řádu mateřské školy.

4. Tělesná pohoda a volný pohyb

Každý den vytváříme ve třídách místa pro spontánní pohyb dětí – využíváme tělovýchovná nářadí a náčiní, relaxační pomůcky, do cvičení zařazujeme prvky se zdravotní tělesné výchovy, prvky jógy, zařazujeme cvičení psychomotorická a dechová. Děti mají možnost volného pohybu v prostorách celé mateřské školy dle dohodnutých pravidel. Sezení u stolečků omezujeme na nejmenší možnou míru. Vedeme děti k samostatnosti při sebeobsluze v oblékání, v hygienických návycích. K tělesné pohodě a volnému pohybu přispíváme dostatečným pobytem venku, chodíme i v odpoledních hodinách na zahradu. Pořádáme každoročně školu v přírodě, Naše škola má na zahradě 2 mlhoviště, kde se děti v létě mohou otužovat vodou. Pravidelně a často větráme třídy.

Záměry: Přenášet a převádět pohybové aktivity ven na školní zahradu. Pravidelně zařazovat delší vycházky a zajímavé tematické výlety do okolí MŠ. Upevňovat spolupráci se sportovní přípravkou. Pořídít čističku vzduchu jako prevenci respiračních onemocnění.

5. Zdravá výživa

Děti mají možnost přirozeně uspokojovat své potřeby, kdykoli se napít, postupně se nasvačit, nalévat si samy polévku, namazat pomazánku na pečivo, říct si kuchařce o velikost porce, každý den je na jídelničku čerstvé ovoce i zelenina. Děti si prostírají samy stoly k jídlu, samy si přinášejí jídlo a odnášejí použité nádoby. V Každé třídě je zajištěn pitný režim, děti se mohou kdykoli napít čaje nebo vody, ty jsou k dispozici po celý den. Některé pokrmy připravujeme s dětmi, například si uděláme zeleninový salát, děti se tak lépe naučí zeleninu konzumovat. Jídelniček je sestavován s přihlédnutím k racionální výživě – skladba odpovídá pyramidě zdravých potravin. Děti k jídlu nenutíme, ale nabízíme a motivujeme děti, aby ochutnaly jídlo, které neznají, nebo nemají rády, ale je pro ně zdravé. Umožňujeme docházku dětí s potravinovými alergiemi - bezlepková dieta atd. Slavíme narozeniny a při této příležitosti s dětmi chystáme občerstvení, rodiče přinesou zdravé mlsání – ovoce, sušené ovoce a oříšky. Omezili jsme sladkosti v MŠ.

Záměry: Připravovat s dětmi zdravá jídla s dodržováním hygienických zásad. Ochutnávka zdravé stravy pro rodiče. Děti se budou podílet na přípravě dopolední a odpolední svačiny v maximální možné míře – starší děti si mažou pomazánku samy, připravují obložené chleby. Všechny děti si utírají podložku na nádoby a udržují tím své místo v čistotě.

6. Spontánní hra

Děti mají dostatek času pro spontánní hru. Mohou si samy vytvářet herní kouty. Děti mají dostatek pomůcek, materiálů a nářadí k pracovním činnostem. Mají dostatek funkčních, podnětných a estetických hraček. K hračkám i materiálům mají volný přístup, všechny hračky jsou uloženy v dosahu dětí. Výtvoři si mohou vystavovat, rozehrané hry nechat i více dní. Po ukončení hry děti po sobě uklízejí. Děti mají ve třídě místo, kde mohou být samy (Oáza klidu).

Záměry: Umožnit dětem spoluvytvářet a ohraničovat herní kouty. Podporovat spontánní hru dětí tzv. „nehotovými hračkami“ – deka na stavbu domečku, padák, molitanové kostky, kolíčky na prádlo, látky apod.

7. Věcné prostředí

Naše mateřská škola má světlé prostorné třídy, zařízení je účelné a vše slouží dětem. Vybavení tříd hračkami, knihami, pomůckami a nábytkem odpovídá věkově smíšenému uspořádání a dává pocit rodinného prostředí. Výzdoba školy je převážně výsledkem výtvarné práce dětí. Dbáme na to, aby ve třídách byl vidět obsah probíraného tématu. Třídy jsou vybaveny převážně přírodním materiálem. Osvětlení a vytápění vyhovuje hygienické normě. Nábytek je přizpůsoben výšce dětí. Prostory tříd jsou členěny do hracích a pracovních koutů, které jsou obměňovány. V každé třídě jsou k dispozici tablety a nově jsme pořídili mobilní interaktivní tabuli pro rozvoj digitálních kompetencí. Z projektu místního akčního plánu města Brna jsme dovybavili ponky s náradím (rozvoj polytechnických dovedností) Mateřská škola má velkou zahradu, jejíž vybavení umožňuje různé aktivity. Každoročně provádíme revizi bezpečnosti zahradního a tělovýchovného náradí. V celém prostoru mateřské školy je zakázáno kouření.

Záměry: pravidelně pořizovat a doplňovat kvalitní didaktický materiál a vhodné hračky do tříd. Pomůcky k bádání, experimentování a podporu logického myšlení (mikroskop, lupy, interaktivní hry a hračky podporující jednoduché programování, encyklopedie).

8. Bezpečné sociální prostředí

Ve škole je klidná a příznivá atmosféra. Většina dětí přichází do mateřské školy ráda, obracejí se s důvěrou na všechny zaměstnance. Říkají bez obav, co nechtějí. Děti se podílejí na tvorbě pravidel třídy.

Vytvořili jsme s dětmi tato pravidla soužití:

- Jsme kamarádi (zahrnuje neubližujeme si, spolupracujeme)
- Ve třídě chodíme pomalu a opatrně, běháme a dovádíme na zahradě nebo na hřišti
- Jídlo, které neznám – ochutnám (pravidlo ochutnávání)
- Uklízíme po sobě (hračky, nádobí po jídle, udržujeme své místo v čistotě)
- Zdravíme se

Při porušení pravidel hledáme s dětmi společně řešení. Dospělí se řídí pravidly důvěra, pravdivost, aktivní naslouchání. Snažíme se užívat více zpětnou vazbu a formativní hodnocení než odměny a tresty. Dbáme na to, aby se všechny děti cítily v mateřské škole dobře, bez ohledu na barvu pleti, sociální zařazení, hendikep. Změny v pravidelném chodu třídy dopředu s dětmi probereme, vysvětlíme důvody změn. Upřednostňujeme dialog s dítětem a dodržování společně dohodnutých pravidel před příkazy.

K dobrému sociálnímu klimu pomáhají:

- třídní rituály:
- komunitní kruh - sdělování prožitků
- oslavy narozenin - výroba dárečků, přáníček pro kamarády a oslava
- tradice školy:
 - ❖ seznamovací táborák, zpívání s kytarou
 - ❖ divadla v MŠ a výjezdy do divadel ve městě Brně
 - ❖ aktivní účast na „Brněnských dnech ke zdraví“
 - ❖ výchovně vzdělávací programy v MŠ“
 - ❖ „Strašidelný den“ v kostýmech
 - ❖ Mikulášská nadílka v MŠ
 - ❖ Vánoční focení
 - ❖ Rozsvícení vánočního stromu a zpívání (jarmark výrobků dětí)
 - ❖ Návštěva domova pro seniory
 - ❖ Návštěva kostela sv. Cyrila a Metoděje – výstava betlémů
 - ❖ Návštěva akcí pořádané městem Brnem
 - ❖ Jarní tvořivé dílničky s rodiči na školní zahradě
 - ❖ Brigáda na školní zahradě s ochutnávkou zdravé stravy
 - ❖ „pálení čarodějnic“ na školní zahradě
 - ❖ Návštěva základní školy Gajdošova
 - ❖ Celodenní výlet
 - ❖ Škola v přírodě
 - ❖ Oslava dne dětí na zahradě mateřské školy
 - ❖ Rozloučení s předškoláky s táborákem, vystoupením a zpíváním s kytarami
 - ❖ „poslední spaní“ předškoláků v MŠ (přespaní přes noc)

Záměry: více zařazovat kooperativní hry

9. Participativní a týmové řízení

Ředitelka vytváří podmínky pro uspokojování profesních a individuálních potřeb každého zaměstnance. Dbá na včasné řešení konfliktů a problémů. Vytváří vhodné pracovní podmínky. Snaží se vyhýbat manipulaci se zaměstnanci i s rodiči. Pravidelně se vzdělává, využívá poznatky v praxi a umožňuje další vzdělávání zaměstnancům. Všichni zaměstnanci se podílí na projektu MŠ podporující zdraví. Mají prostor k samostatnému rozhodování a realizaci vlastních nápadů. V průběhu roku se konají pravidelná setkání při práci s projektem, jeho vyhodnocování a plánování výchovné práce. Každý zná své kompetence. Zaměstnanci se vzájemně informují a domlouvají na požadavcích, které mají na chování, pracovní postupy, vytváření návyků u dětí a zásadní problémy řeší společně. V mateřské škole je vytvořen

informační a kontrolní systém, který vychází z plnění programu MŠPZ a poskytuje konkrétní informace o plnění projektu, koncepčních záměrů a plánů školy.

Záměry: Vzdělávat se v oblasti řízení mateřské školy, týmového řízení a efektivní komunikace (ředitelka)

10. Partnerské vztahy s rodiči

V mateřské škole působí spolek rodičů pod názvem Klub rodičů při MŠ Šaumannova. Rodiče mají možnost každodenně vstupovat do tříd, při zvykání dítěte na mateřskou školu mohou pobývat s dětmi tak dlouho, jak je potřeba, aby adaptace proběhla bezproblémově. Rodiče se mohou účastnit výchovného programu. Informujeme rodiče o zaměření školy, mohou ovlivňovat život mateřské školy, mohou se podílet na řešení problémů a na tvorbě dokumentů – připomínkovat výchovně vzdělávacích plány, projekty, řady.... Rodiče mohou nahlížet do dokumentace mateřské školy. V hale je pro rodiče připraven koutek, kde si mohou půjčovat odbornou literaturu a v přízemí je přístupná dokumentace školy - výchovně vzdělávací program (školní kurikulum), školní a provozní řád mateřské školy. Organizujeme pravidelná setkání s rodiči, pravidelně informujeme o činnosti školy a jejich výsledcích, seznamujeme rodiče s odbornými informacemi z oblasti předškolní výchovy a podpory zdraví ve školách. Nabízíme rodičům odbornou pomoc, zabezpečujeme prevenci a nápravu komunikačních schopností dětí. Upozorňujeme rodiče na problémy dítěte se školní zralostí, zprostředkováváme odborné vyšetření. Organizujeme společné akce – schůzky, hovorové hodiny, posezení s ukázkami práce dětí, výlety, táboračky.

Záměry: Informovat rodiče o pokrocích dětí a o tom, že o dětech vedeme záznamy. Obnovit spolupráci se základní školou po pandemii Covid – 19 (informativní schůzky s učitelkami z prvních tříd, beseda s ředitelem ZŠ a učitelkami prvních tříd na téma školní zralost a připravenost na nástup do ZŠ).

11. Spolupráce mateřské školy se základní školou

Každý rok připravujeme děti na plynulý přechod do základní školy. Máme zpracovaný plán spolupráce se základní školou, Informujeme rodiče o zaměření základních škol v okolí, aby se mohli rozhodnout, kam dítě zapíše. Nabízíme rodičům informace o tzv. přípravných třídách na ZŠ. Umožňujeme učitelkám okolních základních škol pozorování a získávání informací o našich dětech. Organizujeme setkání rodičů před zápisem do základní školy. Děti se před zápisem seznamují s prostředím základní školy, účastní se výuky v 1.třídě, navštěvujeme základní školu na akcích pořádaných pro mateřské školy a veřejnost. Učitelky základní a mateřské školy se setkávají k projednání zdravého přechodu dětí do základní školy. Věnujeme se přípravě dětí na povinnou školní docházku, zjišťujeme u dětí nedostatky v jednotlivých oblastech. Spolupracujeme s pedagogicko - psychologickou poradnou. Sestavujeme

individuální plány nápravy u dětí s odkladem školní docházky nebo u dětí se závažnějšími nedostatky. Informujeme se o našich absolventech při setkáních na akcích MŠ i ZŠ.

Záměry: Využít prostory ZŠ – tělocvičnu. Obnovit spolupráci se základní školou po pandemii Covid – 19 (informativní schůzky s učitelkami z prvních tříd). Navázat spolupráci se základní školou Gajdošova – edukativně stimulační skupiny pro děti a rodiče.

12. Začlenění mateřské školy do života obce

Zřizovatelem naší mateřské školy je úřad městské části Brno - Židenice, s jehož představiteli se snažíme úzce spolupracovat. Plán spolupráce zahrnuje osobní komunikaci, účast na akcích MČ, na tradicích obce, publikace ve zpravodaji, pomoc místním sdružením, domov důchodců. S dětmi poznáváme významná místa v obci, významné osobnosti, podílíme se na úpravě okolí MŠ. Jsme zatím jedinou mateřskou školou s programem podpory zdraví zde v Židenicích, navazujeme spolupráci s kulturními institucemi a ostatními základními a mateřskými školami v obci. Náš projekt podpory zdraví prezentujeme veřejnosti, máme vlastní webové stránky. Spolupracujeme s Pedagogickou fakultou Masarykovy univerzity, jsme fakultní MŠ, zajišťujeme studentkám odbornou praxi. Spolupracujeme s projektem Brno – Zdravé město.

Záměry: Zúčastňovat se tradic, rituálu a navštěvovat významná místa v našem městě. Získávat zastupitele městské části k účasti na akcích MŠ. Zprostředkovávat dětem setkání lidí z různých profesí (hasič, policista – ovlivněno pandemií Covid – 19). Začít spolupracovat se skautem v městské části. Obnovit spolupráci s domovem pro seniory Nopova (návštěva v domově, návštěva seniorů v MŠ, zapojení do projektu „Celé Česko čte dětem“.

Formální kurikulum

„Pravý účel není v podstatě nic jiného, než aby naše škola byla dílnou lidskosti a předebrou života, aby zde probíhalo vše, co člověka činí člověkem“. (Jan Ámos Komenský)

Formální kurikulum zahrnuje poznávání změn, které se odehrávají každý den v našem životě.

Formální kurikulum je rozděleno do pěti podtémat, které jsou v souladu s RVP PV a ŠKPZ:

I. Identita – Vím, kdo jsem a kam patřím

II. Společenství – Učím se zvládat, co život přináší

III. Aktivita – zodpovědnost – Žiji uprostřed neustálých změn

IV. Změny v přírodě – Ovlivňuji život kolem sebe

V. Zdravý životní styl – Podporuji a chráním zdraví své a zdraví přírody

Ke každému podtématu jsou přiřazeny kompetence. Paní učitelky mají k dispozici nabídku tematických částí, ze kterých si mohou jednu zvolit a přiřadit ji k jednomu z podtémat. Název tematické části je pouze orientační, učitelky si mohou vymyslet svůj název.

Každý rok se snažíme naplňovat všechny kompetence.

I. Vím, kdo jsem a kam patřím

Charakteristika:

Poznávání sebe sama, seznamování se s vlastním tělem, pohlavím. Schopnost dát najevo své city společensky přijatelným způsobem, pojmenovat své pocity. Seznamování se se svým okolím, místem, kde žiji. Získání povědomí o kulturním dědictví, tradicích.

Kompetence:

1/1 má základní poznatky o lidském těle a jeho hlavních funkcích

3/4 Umí se citově vyrovnat s novými situacemi v rámci běžného života dítěte svého věku.

4/2 Dovede označit svoje potřeby (tělesné, psychické, sociální, etické), přizpůsobit jim své chování.

5/1 Poznáváním sebe sama vytváří pravdivý obraz o sobě, o své identitě, vlastnostech (temperament), sklonech a schopnostech.

5/2 Snaží se ovládat intenzitu emocí, které by škodily jemu nebo okolí.

5/4 chápe, že lidé mají různé pocity, emoce a city, dovede je rozpoznávat a pojmenovat

5/5 Dovede sdělovat události a příhody, které se mu staly

5/7 má zvnitřnělou potřebu řádu, aktivně se podílí na tvorbě pravidel, přijatá pravidla se snaží plnit

5/8 Dovede požádat o pomoc, když je v nouzi.

5/9 Dovede zvládnout jednoduché zátěže a překážky

6/6 chápe, že svým chováním nemá omezovat druhého, dbá pravidel soužití

7/1 Chce poznávat své okolí, svět.

7/4 uvědomuje si, že každý má nějaká práva a povinnosti

II. Učím se zvládat, co život přináší

Charakteristika:

Navazování kontaktů, poznávání nových kamarádů, třídy, pravidel soužití. Schopnost se vyrovnat se změnami, které jsou součástí každodenního života – ve společenstvích, kterých jsem součástí (rodina, škola, kamarádi apod.). Respektování pravidel soužití, tolerance vůči odlišnosti. Podpora vztahů, komunikace, spolupráce, umění naslouchat. Příprava na roli školáka.

Kompetence:

1/7 Uvědomuje si, že lidé jsou různí a liší se podle řady znaků (pohlaví, věku, jazyka, kultury, etnika, rasy, náboženství, sociálního zázemí, životní úrovně)

3/1 je zvědavý, má touhu poznávat

3/2 Ví, že když řešení problémů přesahuje jeho síly, má se obrátit o pomoc na osobu ze svého nejbližšího okolí

4/6 umí vyjádřit, co se mu líbí, co ne, vysvětlit proč

5/6 Komunikuje, dokáže se dohodnout i v případě problémové situace

- 6/1 Má vytvořené základní návyky společenského chování
- 6/2 Je ochotno vysvětlovat svůj názor i naslouchat druhým
- 6/3 Dovede se vyjádřit a domluvit s dětmi a s dospělými
- 6/4 Je schopno elementární spolupráce ve dvojici, ve skupině dětí
- 7/2 Prožívá vztah k lidem, sounáležitost s různými společenstvími
- 7/5 U druhých respektuje a toleruje potřeby a individuálně odlišné způsoby jejich uspokojování

III. Žiji uprostřed neustálých změn

Charakteristika:

Pochopení vzájemných vztahů mezi živou a neživou přírodou. Podpora vnímání sebe sama jako součást přírody, vnímání její krásy, rozmanitosti i „základnosti“ (přírodní živly).

Kompetence:

- 1/3 rozumí tomu, že způsob, jakým se člověk chová a žije, má vliv, špatný nebo dobrý, na jeho zdraví
- 1/5 Má zájem pochopit jevy kolem sebe v jejich souvislostech, dovede se ptát
- 2/2 Rozlišuje dobro a zlo a dovede obě etické kategorie vidět ve vztahu ke zdraví
- 3/1 je zvědavý, má touhu poznávat
- 3/5 K problémům přistupuje aktivně, organizuje své činnosti, nečeká, že jeho problémy bude řešit někdo jiný
- 4/5 dovede vyvinout úsilí, pokud chápe smysl své činnosti, vytrvá u ní, dokončí ji
- 4/6 Umí vyjádřit, co se mu líbí, co ne, vysvětlit proč
- 7/6 Má zájem pochopit jevy kolem sebe, ptá se
- 6/5 chová se vstřícně a nabízí pomoc tam, kde vidí, že je třeba
- 6/7 Uvědomuje si, že svým chováním může spoluvytvářet prostředí pohody

IV. Ovlivňuji život kolem sebe

Charakteristika:

Podporovat zvědavost, objevování, uvědomování si vzájemné souvislosti dějů. Rozvíjet pozitivní vztah k učení, spolupráci. Podporovat zájem o dění kolem sebe, poznávání jiných společenství. Učit se aktivně přistupovat k nalezení řešení, sdílet své zkušenosti a nebát se chybovat. Uvědomění si vlivu člověka na životní prostředí a důležitosti ochrany životního prostředí.

Kompetence:

1/4 Rozlišuje lidské aktivity na ty, které mohou zdraví člověka, přírody podporovat a ty, které mohou zdraví poškozovat.

1/6 má vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, hry na automatech)

2/1 vnímá, že všechno na světě má vztah ke zdraví, buď ho podporuje nebo poškozuje

2/4 chápe, že když je člověk nemocen (krátkodobě, dlouhodobě, akutně, chronicky), nemůže dělat řadu věcí, které dělá rád a které patří k životu

3/3 rozvíjí své poznávací funkce a dovednosti

3/7 nemá obavu ze změny, přijímá ji jako běžnou součást života

4/4 V běžných životních situacích předvídá následky a přijímá konkrétní důsledky svých činů, svého chování.

7/7 Prožívá vztah k přírodě, sounáležitost s přírodou neživou i živou.

7/8 Ochraňuje přírodu, cítí k ní odpovědnost a úmyslně ji nepoškozuje.

V. Podporuji a chráním zdraví své a zdraví přírody

Charakteristika:

Vytvořit si povědomí o tom, co je zdravý životní styl a upevnit zdravé návyky. Uvědomění si důležitosti pohybu, rozvoje tělesné zdatnosti a obratnosti. Získání poznatků o tom, co je bezpečné / nebezpečné, umět zvážit rizika a dokázat si poradit, požádat o pomoc.

Kompetence:

1/2 Vnímá, že člověk může mít potíže se zdravím tělesným, ale i duševním a tyto potíže spolu mohou souviset

- 2/3 Chápe, že zdraví není samozřejmost a musí je chránit
- 2/5 Podporuje konkrétními činnostmi vlastní zdraví i zdraví ostatních, přírody
- 2/6 Má vytvořenu představu o zdravé životosprávě
- 3/6 Řeší jednoduché problémy, má představu o tom, že většinu problémů může řešit více způsoby
- 4/1 Má vytvořeny základní návyky sebeobsluhy a osobní hygieny
- 4/3 Odhaduje rizika ohrožující jeho zdraví a bezpečnost
- 5/3 Chápe, že tělesná aktivita, zdravá výživa, spánek a odpočinek přispívají k dobré náladě a spokojenosti
- 7/3 Chová se vstřícně a je ochotné pomoc kde vidí, že je třeba, zvládá jednoduché činnosti v péči o nejbližší prostředí a potřeby druhých

Tato podtémata jsou závazná a každá třída si volí, jak dále pracovat s touto částí formálního kurikula. Specifický přístup jednotlivých tříd nám ukazuje a přibližuje ukazuje třídní kurikulum.

Nabídka tematických částí:

- To jsem já a to jsi Ty
 - Těším se na nové kamarády
 - Školka je můj kamarád, pravidla se učím znát
 - Kdo jsem a co o sobě vím
 - Byl jednou jeden život
 - Raduji se, pláču – emoce k člověku patří
 - Všemi smysly objevuji svět
 - Poznávám své tělo
 - Ten dělá to a ten zas tohle
 - Trable řeším hravě
 - Povím Vám, jak se mám
-
- Kde jsem se tady vzal?
 - Vítej na světě človíčku
 - Kdo jsou moji nejbližší – mám je rád a oni mě, patříme si vzájemně
 - Každý jsme jiný, přitom všichni potřební

- Naslouchám a pomáhám, kamarádům radu dám
 - Polámal se mraveneček – první pomoc
 - Čím můžu být až budu velký
 - Vím, jak mluvit a jak se domluvit
 - Koho potkám ve světě?
 - Už vím, jak se ke všem správně chovat
 - Kde se cítím být doma
 - Jak to tady vypadá?
-

- Kdy už přijde Ježíšek?
 - Připravujeme překvapení
 - Čertíka se nebojíme, na andílka se těšíme
 - Vnímám vše kolem sebe
 - Jak věci fungují?
 - Chráním Tě Země má
 - Od planety k planetě
-

- Jednou slunce, jindy déšť
 - Sluníčko, sluníčko, popojdi maličko
 - Jaro ťuká na vrátka
 - Přírodu, tu máme rádi, jsme s ní velcí kamarádi
 - Bylinky z naší zahrádky
 - Živly tvoří svět
-

- To, co neznám, ochutnám, nové chutě uvítám
- Ve zdravém těle, zdravý duch
- My chceme být zdraví, sportovat nás baví
- Čistota – půl zdraví
- Nehoda není náhoda
- Co na duši, to na těle
- Nenechám si ubližovat (prevence závislostí, šikany)
- Chráním se před bacily
- Kdo má doma zvířátko?
- Zvířata, zvířata, jakou máte řeč?

Pravidla pro tvorbu třídních vzdělávacích programů – třídních kurikul

Vzdělávací nabídka tematických částí je zpravidla tvořena na období jednoho týdne a je v „režii“ učitelky, která má v daný týden ranní směnu. Tematické části na sebe vzájemně navazují, doplňují se, mohou se prolínat a přecházet plynule jeden do druhého. Pomáhají dětem vidět svět v přirozených logických vztazích a životních souvislostech.

Tematické části jsou předem tvořeny, postupně doplňovány o prožitky nebo aktuální dění.

Plánování tematické části by mělo vždy vycházet ze zpětné vazby, evaluace a pedagogické diagnostiky. Vytvořily jsme si arch, do kterého plánujeme dle zvolených kompetencí, určíme si jeden nebo maximálně dva dílčí cíle a dále plánujeme již konkrétní činnosti a aktivity. Aktivity mohou být řízené, částečně řízené a spontánní. Vycházíme ze složení třídy, tradic, zvyků, a to vše v souladu s kurikulem podpory zdraví v mateřské škole.

Neopomínáme ani metodu pozorování dětí a individualizaci ve vzdělávání.

Evaluace

Evaluace nám pomáhá vyhodnotit a zjistit, nakolik vedly zvolené činnosti k naplnění cílů a zda směřují ke kompetencím, které jsme si vytyčili. Evaluace je prováděna na několika úrovních: školy, třídy a jednotlivce. V naší mateřské škole byl vytvořen tento evaluační systém:

Školní kurikulum (dále jen ŠK)

Každé tři roky je prováděno hodnocení školního vzdělávacího programu dle manuálu týmem všech pedagogických pracovníků. Hodnocení se týká – formálního a obsahového zpracování ŠK, funkčnosti ŠK a vzdělávacího procesu. Podkladem jsou – hospitace, hodnocení pomocí INDI, hodnocení třídních kurikul, autoevaluace. Jednou za tři roky posíláme evaluaci školního vzdělávacího programu na Státní zdravotní ústav, který zaštiťuje program podpory zdraví v mateřské škole, usilujeme o prodloužení a získání certifikátu – „Zdravá mateřská škola“.

Prováděcí plán

Tento plán je vytyčení konkrétních úkolů v jednotlivých podmínkách vzdělávacího procesu na jeden školní rok. Je zpracován kolektivem školy a zohledňuje aktuální potřeby tohoto procesu. Prováděcí plán má za úkol pomáhat zkvalitňovat podmínky vzdělávacího procesu.

Na základě jeho vyhodnocení je tvořen prováděcí plán na následující školní rok. Hodnocení prováděcího plánu pro příslušný školní rok probíhá na konci 1. a 2. pololetí školního roku všemi učitelkami za jednotlivé třídy.

Hodnocení kvality podmínek a zásad pomocí evaluačních indikátorů – INDI

Je prováděno jednou za tři roky, elektronicky. Indikátory jsou totožné s principy a zásadami modelového programu a jsou s nimi shodné. Výsledky jednotlivců se tak odrazí v celkovém hodnocení školy. Průběžné plnění jednotlivých úkolů je sledováno na pedagogických radách.

Třídní kurikulum / TK /

Hodnocení TK se provádí ve všech třídách 1 x ročně, ve spolupráci obou třídních učitelek, dle vytvořeného manuálu. Obsahuje důležité poznámky, postřehy a zkušenosti z realizace třídního vzdělávacího programu a vývoje celé třídy.

Pedagogická diagnostika

Záznamy o dětech dokumentují rozvoj jednotlivých dětí získané na základě průběžného sledování a hodnocení individuálních pokroků, kterých děti v průběhu vzdělávání dosahují. Provádí se průběžně na třídě za součinnosti obou učitelek ústně i písemně. Pedagog si sám určí, co je třeba u kterého dítěte sledovat, jak často, sám si stanoví předmět sledování (problém), a určí si postup. Informace o vývoji dítěte se zaznamenávají do „Diagnostiky dítěte“ a do „průběžné diagnostiky“. Tyto záznamy poskytují přehled o tom, jak se dítě rozvíjí a jak jeho vzdělávání postupuje. Pedagog dbá, aby evaluace nebyla zaměřena na srovnávání jednotlivých dětí, ale soustředila se na individuální pokroky jednotlivých dětí.

Tematická část

Po ukončení tematické části, hodnotí učitelky – jak se děti cítily, co se naučily, samy zvládly a co se nepodařilo.

Autoevaluace

Hodnocení vlastní práce učitelky – jedenkrát ročně formou dotazníku, který je každoročně aktualizován. Hodnoceny jsou „úkoly“ dle aktuálního prováděcího plánu a Rámce profesních kvalit učitele mateřské školy.

Evaluační činnost ředitelky školy je realizována těmito formami

- Sledování a vyhodnocování funkčnosti ŠVP
- Průběžné vyhodnocování TVP
- Průběžné sledování a hodnocení podmínek vzdělávání
- Hospitace v předškolním vzdělávání – záznam o hospitaci
- Kontrola třídní dokumentace
- Průběžná kontrola individuální diagnostiky dětí, vedení záznamů
- Sledování a hodnocení spolupráce školy s ostatními odborníky a institucemi
- Diskuse, rozhovory, dotazníky INDI
- Vlastní hodnocení školy

Vnější evaluací je chápáno hodnocení České školní inspekce, hodnocení hygienika města Brna, hodnocení rodičů. Jelikož je pro nás zpětná vazba od rodičů velmi důležitá, byl za tímto účelem vytvořen „Dotazník pro rodiče“, ve kterém rodiče anonymně hodnotí svoji spokojenost se vzdělávací prací pedagogů a naplňováním podmínek školního vzdělávacího programu. Všichni zaměstnanci MŠ chápou evaluaci pozitivně, protože je pro nás základem rozhodování pro další plánování.

Přílohy:

Prováděcí plán na školní rok 2022/2023

Plán spolupráce se základní školou Gajdošova

Analýza podmínek INDI

Třídní kurikulum – Ptáčata

Třídní kurikulum – Koťátka

Třídní kurikulum - Berušky